

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

The Online Books Page: slobodan pristup knjigama na internetu

Ivo Tokić

INA – Sektor strateškog razvoja, istraživanja i investicija
INDOK

e-mail: ivo.tokic@ina.hr

The Online Book Page su stranice interneta koje na adresi <http://onlinebooks.library.upenn.edu/> pružaju više od 19 000 knjiga s cijelovitim tekstom iz najrazličitijih područja ljudskog dje-lovanja potpuno besplatno.

A počelo je sada daleke 1993. g., dakle prije punih 10 godina što u povijesti interneta predstavlja pravu prehistoriju, kada je John Mark Ockerbloom stvorio ove stranice. Tada još student na američkom Carnegie Mellon University nastavio je svoj rad na stranicama kroz sve ovo vrijeme, a u međuvremenu je postao planer i istraživač digitalnih knjižnica na University of Pennsylvania. Stranice o kojima je riječ najprije je ugostio Carnegie Mellon University, da bi do 1999. g. bile smještene na web-prostoru i informatičkim resursima koje je osigurala School of Computer Science, kada se seli na današnju lokaciju University of Pennsylvania. Sveučilište pruža punu podršku ovom projektu koji je danas tek jedna od aktivnosti Johna Marka Ockerblooma u vezi s radom na digitalnim knjižnicama.

Od početka je bilo zamisljeno da se stranice ne financiraju preplatom, oglašavanjem ili naplatom usluga na neki drugi način, a ta politika važi još uvijek. Stranice se temelje na besplatnom radu autora koji ga uređuje, prilozima (i u elektroničkim knjigama) koje daruju izdavači, fakulteti, ustanove i pojedinci, a University of Pennsylvania snosi troškove održavanja servera (i vremena autora). Ipak, ostavljena je mogućnost da se pruži podrška ovom, ali i drugim projektima Penn Library, koji je domaćin ovih stranica, tako da se pojedinci ili ustanove pridruže organizaciji Friends of Penn Library.

Početna stranica The Online Books Page
<http://onlinebooks.library.upenn.edu/>

S tehničke strane promatrano, stranice su u skladu s postavkama modernog dizajna. Štoviše, na njima i nema ilustracija, a one se pojavljuju tek sa samim tekstovima knjiga čiji su sastavni dio. Bijela podloga i tekst jasno organiziran u logične cjeline lako se i brzo učitavaju, a navigacija kroz sadržaje omogućuje brz dolazak do samog dokumenta.

Sadržaj se na početnoj stranici organizira u 5 skupina: *Books Online*, koji donosi pretraživanje knjiga po naslovima, autorima, predmetima, kao i pregled časopisa; *News*, koji donosi informacije važne za izdavaštvo kao i obavijesti o novim zbirkama na stranicama, odnosno listanje novih knjiga na njima; *Features* pruža tri općenito zanimljive teme (o ženama spisateljicama, zabranjenim knjigama te nagrađenim piscima) koje su sažeto, ali stručno predstavljene; *Archives*, koji povezuje ove stranice s drugim približno sličnog sadržaja ili namjene; te na kraju *The Inside Story*, koji donosi informacije o samim stranicama, nove poveznice za knjige, FAQ i dr.

Prije nego konkretno pogledamo što se na ovim stranicama nudi kemičarima, bacić ćemo samo kratak pogled na djelić bogatoga sadržaja koji nam se nudi potpuno besplatno.

Archives

Na stranici Archives nalaze se veze na zbirke koje se po svojoj namjeri skladno nadopunjuju s ostatkom sadržaja na stranicama. Tako se u skupini *General* među ostalim nalaze veze na Project Gutenberg, ATHENA, Internet Public Library Books Collection, Searchooks.com i druge. Pokraj svake poveznice nalazi se objašnjenje u dvije-tri riječi kao identifikacija sadržaja za lakše snalaženje. U skupini *Foreign Languages* nalaze se veze na sadržaje (uglavnom književna, lingvistička ili djela općenita sadržaja i

namjene) za različite jezike svijeta. Hrvatski je zastupljen stranicama interneta *Croatian E-Text Project*. Usput, John Mark Ockerbloom u *Get Involved!* potiče na suradnju i daje upute kako se može ponuditi neki sadržaj koji bi bio postavljen na njegovim stranicama. U skupini *Specialty Archives* navedene su poveznice na razne zbirke koje donose dokumente i knjige iz područja od poljoprivrede i arhitekture preko glazbe i plesa do znanstvene fantastike.

Vrijedi napomenuti da je u *Features* u skupini *A Celebration of Women Writers*, koja govori o ženama spisateljicama i naša sredina zastupljena za sada s nekoliko spisateljica koje zajedno spajaju stoljeća hrvatske kulture te ih vrijedi i spomenuti: Milena Benini Getz, Anica Bošković, Ivana Brlić-Mažuranić, Slavenka Drakulić, Dragojla Jarnević, Irena Lukšić, Vesna Parun, Dubravka Ugrešić, Marija Jurić Zagorka i Cvijeta Zuzorić.

U istoj skupini nalazi se posebno zanimljiv tekst *Banned Books Online* s poveznicama na spomenute (dakle, zabranjivane) knjige. Naime, na tom se mjestu daje kratak pregled najpoznatijih novijih slučajeva zabranjivanja knjiga. Budući da su se knjige zabranjivale posvuda još od pamtivijeka, ovdje imamo zgodan pregled tih knjiga negdje od 18. st. do danas. Knjige koje su bivale pogodene cenzurom kreću se u rasponu od Aristofana, Biblije i Kurana do najnovijih "E for ecstasy" ili Zündelove "Did Six Million Really Die?", koje danas do krajnosti izazivaju zanimanje javnosti. Osim teme o zabranjivanim klasicima koji bi bili neprimjereni lektiri, posebnu pozornost izazivaju i informacije o cenzuriranju dokumenata koji se objavljiju ili razmjenjuju putem interneta. Ne treba napominjati da postoje poveznice na cjelovite dokumente koji nas vode dublje u tu problematiku.

No ostavimo sada ove opće teme koje sjajno obrađuju ove stranice (vrijedi pogledati npr. i njegove napomene o privatnosti poнаšanja na ovim stranicama te upozorenje o praksi koju propisuje "USA Patriot Act", koji omogućava da podaci o vašem pretraživanju budu prema zakonskoj proceduri dostupni službenim organima u SAD-u; autor stranica izjavljuje da te podatke ne prosljeđuje nikome, ali upozorava na postojanje zakonske mogućnosti da na to bude prisiljen – naravno, vi na njegovim stranicama možete naći relevantne cjelovite tekstove na tu temu) i povremimo se, dakle, traženju knjiga iz kemije.

Vjerojatno je već iz svega dosada navedenoga jasno kako ove stranice imaju u prvom planu društveno-humanističke discipline. Međutim, niti prirodne znanosti nisu zapostavljene. Knjige možete pretraživati najprije uz pomoć tražilice.

Osnovna tražilica – Book Search

Pretražuje se prema riječima iz prezimena ili imena autora, prema točnom obliku prezimena ili imena, prema točnom naslovu ili riječima iz naslova. Ispod tražilice nalaze se sažeti primjeri kako se ispravno pretražuje. Može se međutim i na drugom mjestu

(Authors) pretražiti i po početnom slovu imena, prema riječima iz prezimena ili imena autora, prema točnom obliku prezimena ili imena te prema potpunoj listi svih autora. Na isti se način može potražiti i naslov knjige u *Titles*.

Ukoliko se želi vidjeti što stranica zapravo nudi u nekom od područja, tada se u *Subjects* otvara lista predmeta (oko 120 područja). Ona se temelji na klasifikaciji Library of Congress (najveće knjižnice na svijetu, a ujedno i matične američke knjižnice).

Pretraživanje prema predmetu

Kako je svaki od navedenih naziva predmeta ujedno i poveznica, lako je doći do ponuđenih knjiga. Budući da se radi o besplatnim knjigama, teško je očekivati da se mogu naći najveći i najnoviji "hitovi". Ipak, to ovisi i o području koje se pregleđava (društveno-humanističke znanosti su tu ovaj put u prednosti), ali može se naći dosta zanimljivih podataka i važnih djela i u prirodnim i tehničkim područjima. Spomenimo samo ekološku problematiku i npr. cijeli niz novih djela koja stručno i praktično obrađuju problematiku transporta nafte morem i akcidentima do kojih tom prilikom zna doći – da navedemo samo jedan primjer.

Kako djela iz kemije i nema previše, možemo ih navesti u cijelosti prema stanju na dan 6. 5. 2003.

QD Chemistry

Alchemy: Ancient and Modern (1922 edition) by Herbert Stanley Redgrove (illustrated HTML at Virginia)

Pierre Curie (1923) by Marie Curie, trans. by Charlotte Hoffman Kellogg and Vernon Kellogg (illustrated HTML at Virginia)

The Sceptical Chymist by Robert Boyle (page images here at Penn)

Directions for Impregnating Water With Fixed Air, In Order to Communicate to it the Peculiar Spirit and Virtues of Pyrmont Water by Joseph Priestly (page images at wvusd.k12.ca.us)

Introduction to Chemical Science (Boston: Ginn and Company, 1896) by Rufus Phillips Williams (Gutenberg text)

The Chemical History of a Candle by Michael Faraday (HTML at Fordham)

Familiar Letters on Chemistry, and Its Relation to Commerce, Physiology and Agriculture by Justus Liebig HTML in Ireland, HTML at soilandhealth.org, Gutenberg text; unofficial until 31 Oct 2003

Impact of Advances in Computing and Communications Technologies on Chemical Science and Technology: Report of a Workshop by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images and partial HTML at NAP)

- Assessing the Value of Research in the Chemical Sciences* by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images and partial HTML at NAP)
- Hand Book of Qualitative Chemical Analysis, Selected and Arranged for the Students of the Agricultural College of Michigan* (Lansing: D.D. Thorp, 1890) by Robert C. Kedzie (page images at MSU)
- The Radiochemistry of Plutonium* by George H. Coleman (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Rhodium* by Gregory R. Choppin (PDF at lanl.gov)
- Polymer Science and Engineering: The Shifting Research Frontiers* by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images at NAP)
- Radiochemistry of Silicon* (1968) by David R. Schink (PDF at lanl.gov)
- Mathematical Challenges from Theoretical/Computational Chemistry* by National Research Council Committee on Mathematical Challenges from Computational Chemistry (HTML at NAP)
- Catalysis Looks to the Future* by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images at NAP)
- New Horizons in Electrochemical Science and Technology* by National Research Council National Materials Advisory Board (page images at NAP)
- The Radiochemistry of Rubidium* by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of the Rare Gases* by Floyd F. Momoyer (PDF at lanl.gov)
- Low-Level Radiochemical Separations* by Thomas Tamotsu Sugihara (PDF at lanl.gov)
- Recent Radiochemical Separation Procedures for As, At, Be, Mg, Ni, Ru, and Se* by K. B. Marsh (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Silver* by Duane Neuman Sunderman and Charles William Townley (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Aluminum and Gallium* by John E. Lewis (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Americium and Curium* by Robert Allen Penneman and T. K. Keenan (PDF at lanl.gov)
- Radiochemistry of Arsenic* by Harold C. Beard and J. G. Cunningham (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Astatine* by Evan H. Appelman (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Gold* by J. F. Emery and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Barium, Calcium, and Strontium* by Duane Neuman Sunderman and Charles William Townley (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Beryllium* by A. W. Fairhill (PDF at lanl.gov)
- Radiochemistry of Bismuth* by Kashinath S. Bhakti (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of the Transcurium Elements* by Gary Hoyt Higgins (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Carbon, Nitrogen, and Oxygen* by J. Hudis (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Cadmium* by James R. DeVoe (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Cobalt* by Lamont C. Bate and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Chromium* (1960) by J. Pijck (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Chromium* (1964) by J. Pijck (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Cesium* by H. L. Finston and M. T. Kinsley (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Copper* by F. F. Dyer and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Fluorine, Chlorine, Bromine and Iodine* by Jacob Kleinberg and G. A. Cowan (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Iron* by Julian Moyes Nielsen (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Francium* by Earl K. Hyde (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Germanium* by Jacob A. Marinsky (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Mercury* (1970) by Josef Roesmer (PDF at lanl.gov)
- Radiochemistry of Iodine* by Milton Kahn and Jacob Kleinberg (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Indium* by Duane Neuman Sunderman and Charles William Townley (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Iridium* by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Potassium* by William T. Mullins and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Magnesium* by A. W. Fairhill (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Manganese* (1971) by R. P. Schuman (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Molybdenum* by E. M. Scadden and Nathan Elmer Ballou (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Sodium* by William T. Mullins and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Niobium and Tantalum* by Ellis P. Steinberg (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Nickel* by Lynn J. Kirby (PDF at lanl.gov)
- Radiochemistry of Neptunium* by G. A. Burney and R. M. Harbour (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Osmium* by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Phosphorus* by William T. Mullins and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Protactinium* by H. W. Kirby (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Lead* by Walter Maxwell Gibson (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Palladium* by Ove T. Hogdahl (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Polonium* by P. E. Figgins (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Platinum* by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Radium* by H. W. Kirby and Murrell L. Salutsky (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Rhenium* by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- Radiochemistry of Rhodium* by James C. Armstrong (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Sulfur* by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Antimony* by William J. Maeck (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Selenium* by V. J. Molinski and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of the Rare Earths, Scandium, Yttrium, and Actinium* by Peter Cooper Stevenson and W. E. Nervik (PDF at lanl.gov)
- The Radiochemistry of Tin* by W. E. Nervik (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Technetium by Edward Anders (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Tellurium by G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Thorium by Earl K. Hyde (PDF at lanl.gov)

Radiochemistry of Titanium by Vincent J. Landis and James H. Kaye (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Uranium by James E. Grindler (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Vanadium by James Lawton Brownlee (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Tungsten by William T. Mullins and G. W. Leddicote (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Zinc by Harry G. Hicks (PDF at lanl.gov)

The Radiochemistry of Zirconium and Hafnium by Ellis P. Steinberg (PDF at lanl.gov)

Dodajmo tome i knjige za područje kemijske tehnologije – **TP Chemical technology:**

Frontiers in Chemical Engineering: Research Needs and Opportunities by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images at NAP)

Biotechnology Unzipped: Promises and Realities by Eric S. Grace (page images at NAP)

U.S.-Japan Technology Linkages in Biotechnology: Challenges for the 1990s by National Research Council Office of International Affairs (page images at NAP)

Biotechnology: Science, Engineering, and Ethical Challenges for the Twenty-First Century, ed. by Frederick B. Rudolph and Larry V. McIntire (page images at NAP)

Report on the Availability of Bombmaking Information, the Extent to Which its Dissemination is Controlled by Federal Law, and the Extent to Which Such Dissemination May Be Subject to Regulation Consistent with the First Amendment to the United States Constitution (1997) by United States Department of Justice (HTML with commentary at cryptome.org)

Nitro-Explosives: A Practical Treatise (London: Crosby Locwood and Son, 1906) by Percy Gerald Sanford (framed PDF files at cwru.edu)

Black and Smokeless Powders: Technologies for Finding Bombs and the Bomb Makers by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images and partial HTML at NAP)

Containing the Threat from Illegal Bombings: An Integrated National Strategy for Marking, Tagging, Rendering Inert, and Licensing Explosives and Their Precursors by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images and partial HTML at NAP)

Marking, Rendering Inert, and Licensing of Explosive Materials: Interim Report by National Research Council Board on Chemical Sciences and Technology (page images at NAP)

Coal: Energy for the Future by National Research Council Board on Energy and Environmental Systems (page images at NAP)

Bioconversion of Organic Residues for Rural Communities by Conference on the State of the Art of Bioconversion of Organic Residues for Rural Communities (HTML at UNU Press)

Applications of Biotechnology to Traditional Fermented Foods by National Research Council Board on Science and Technology for International Development (page images at NAP)

The London and Country Brewer (second edition, 1736) by William Ellis (page images at pbm.com)

The Brewer: A Familiar Treatise on the Art of Brewing (London: W. R. Loftus, 1863) by William Robert Loftus (page images at beerengineer.com)

The Chemistry of Sake-Brewing by R. W. Atkinson (HTML at brewery.org)

Forty Centuries of Ink by David Nunes Carvalho illustrated HTML at Virginia Gutenberg text

Klikom na odabranu knjigu otvara se njen sadržaj kao na donjoj slici. Klikom na pojedinu poveznici (dijelove sadržaja) otvara nam se dotični cjeloviti tekst sa svim ilustracijama.

Front Matter	1-10
Contents	11-12
1. What is Chemical Engineering?	13-18
2. Biotechnology and Biomedicine	19-26
3. Electronics, Photonics, and Nanoelectronics	27-40
4. Polymers, Ceramics, and Composites	41-50
5. Processing of Energy and Natural Resources	51-104
6. Environmental Protection, Process Safety, and Hazardous Waste Management	105-114
7. Computer-Assisted Process and System Engineering	115-124
8. Surfaces, Interfaces, and Microstructures	125-134
9. Resource Utilization	135-144

Početna stranica knjige sa cjelovitim tekstom

Knjige još mogu biti i u PDF-u, što se naznačuje u napomeni pod red same poveznice na knjigu. Zanimljivo je to što kod svake od ovih knjiga postoji i poveznica koja nam otvara popis drugih knjiga koje postoje u bazi, a vezane su za ovu problematiku te poveznica na ostale knjige istog izdavača. To je posebno korisno jer se tako povećava mogućnost da budemo bolje informirani o nekoj temi. U našem primjeru na donjoj slici možemo vidjeti i kako to djeluje:

- *Memorial Tributes: National Academy of Engineering, Volume 8 (1996) ISBN: 0-309-05171-0, Advanced Analysis of Engineering*
- *Van Maanschalck, Braemers, Deamer, and Demeester's Research Activities: Material Research Project*
- *Critical Technologies: The Role of Chemistry and Chemical Engineering (1992-2000) ISBN: 0-309-04664-4, Chemistry and Chemical Engineering: Critical Technologies for the Future of Chemical Science and Technology: National Research Panel*
- *Resource Sustainability: A National Imperative (2000) ISBN: 0-309-05172-9, Committee on Resource Sustainability, National Academy of Engineering, National Academy of Medicine, National Academy of Sciences, and National Research Council*
- *The Foundation of Industrial Biotechnology (1999) ISBN: 0-309-05173-7*

Ostale ponuđene knjige na istu temu
Veza na druge knjige o istoj problematiki

Kako smo imali prilike vidjeti, The Online Book Page je profesionalno i stručno odlično uređena stranica. U ovom slučaju profesionalnost i stručnost ne leži u grafičkim dekoracijama već u sadržajima i rješenjima navigacije po stranicama i lakog dolaženja do informacija, kako onih koje smo tražili tako i drugih koje nam se otkrivaju i mogu nam koristiti. Stranice rastu iz dana u dan jer se svakodnevno doda deset-dvadeset novih naslova. Budući da su to djela iz praktično svih područja ljudskog djelovanja – i kako smo vidjeli ne bez provjerene kvalitete – stranice omogućuju i prikupljanje informacija ne samo za kemičare već i za one koji interdisciplinarno pristupaju svojim temama istraživanja ili zadacima na poslu.